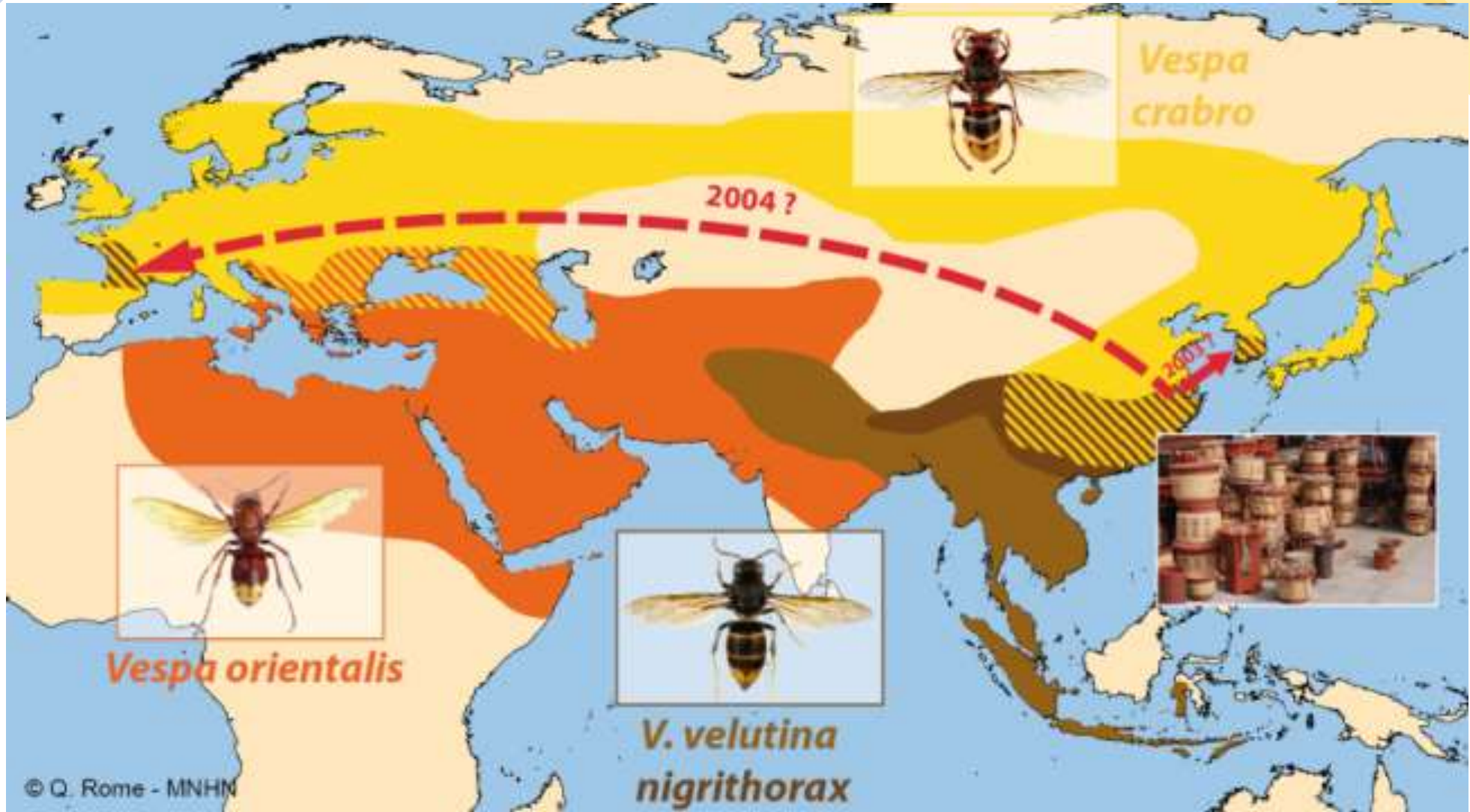

De Aziatische Hoornaar: Een invasieve exoot

Overzicht

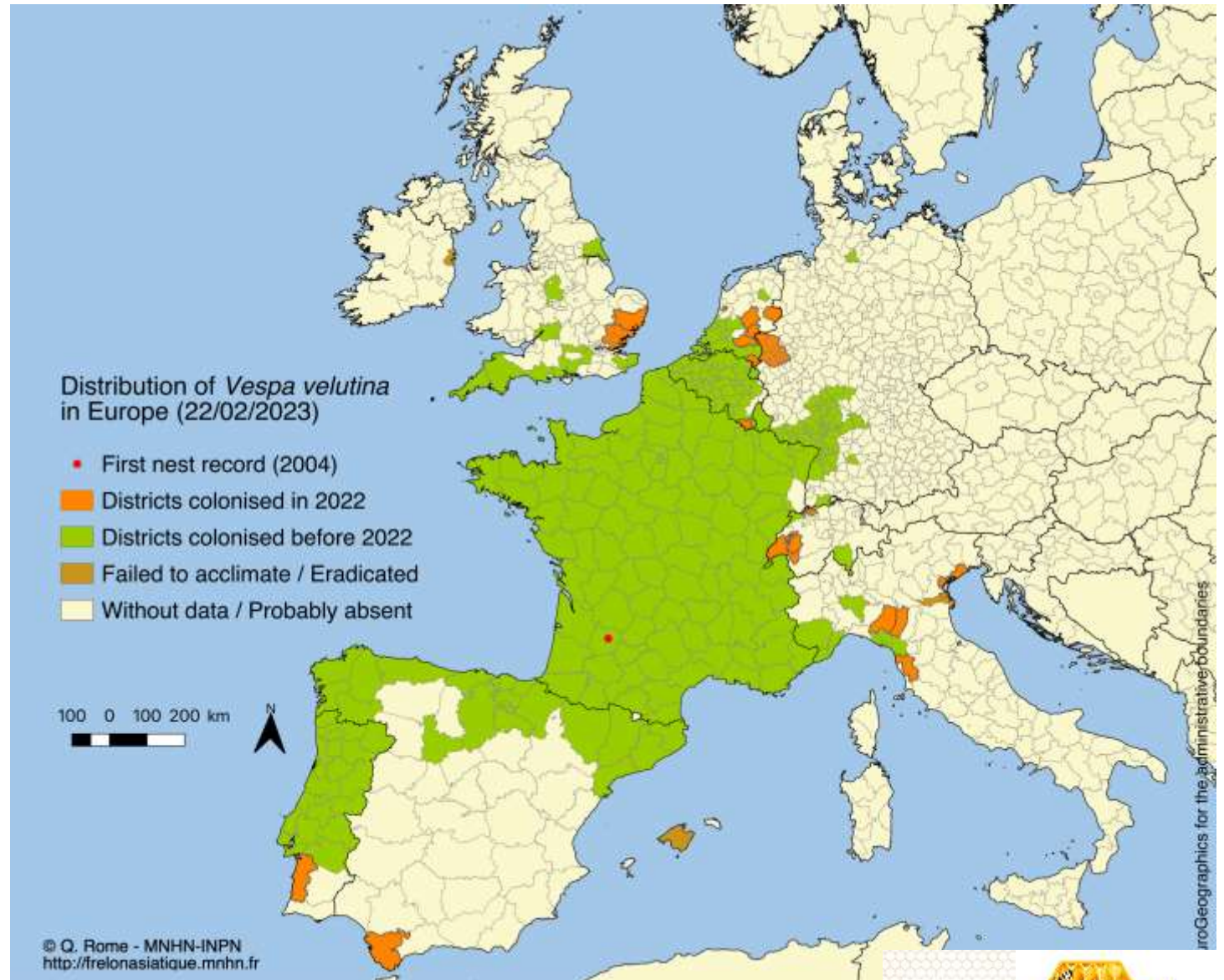
- Opmars Aziatische hoornaar in Europa en Nederland
- Schade Aziatische hoornaars
- Aziatische hoornaars herkennen
- Levenscyclus Aziatische hoornaars
- Belangrijke websites
- Opsporing en bestrijding
 - Wat kun je doen en wat kun je beter niet doen
- Vervolg

<https://frelonasiatique.mnhn.fr/home/>

Opmars Aziatische Hoornaar

- Frankrijk: 2004
- Spanje: 2010
- Portugal: 2011
- België: 2011
- Italië: 2012
- Duitsland: 2014
- Groot Brittannië: 2016
- Zwitserland: 2017
- Nederland: 2017

<https://frelonasiatique.mnhn.fr/home/>

Opmars Aziatische hoornaar in Nederland

Waarnemingen.nl

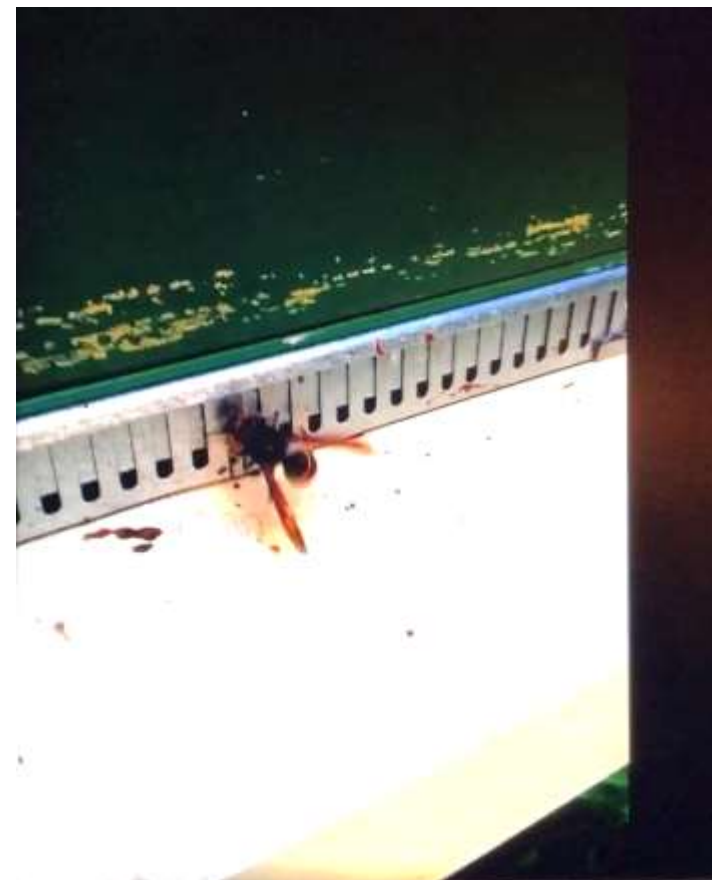

Waargenomen Aziatische hoornaars 2023 (23 mei)

Totaal aantal gemelde waarnemingen van Aziatische hoornaars in Nederland in 2023 (23 mei 2023)

	Koninginnen			Nesten			Totaal
	Dood	Levend	Onbekend	Dood	Levend	Onbekend	
Zeeland	53	14	15	6	0	1	89
Noord-Brabant	21	6	5	3	0	2	37
Limburg	7	2	1	3	0	0	13
Zuid-Holland	3	1	0	2	0	0	6
Noord-Holland	0	0	1	0	0	0	1
Gelderland	1	1	0	0	0	0	2
Flevoland	0	0	0	1	0	0	1
Drenthe	0	0	0	1	0	0	1
Totaal	85	24	22	16	0	3	150

Aziatische hoornaar voor de bijenkast

Video's: Guido Sweertvaegher Facebookgroep Vespawatchers en
Antoon Roryck Facebook groep opsporing Aziatische Hoornaar Nederland

Aziatische hoornaar in de bijenkast

Schade door Aziatische hoornaars

Imkerij

- Stress bij bijenvolk, verzwakking, volken ten onder
- Verminderde honing opbrengst
- Geen effectieve verdediging, Aziatische bij wel
- 50% verlies aan volken in Frankrijk en Spanje

Fruitteelt

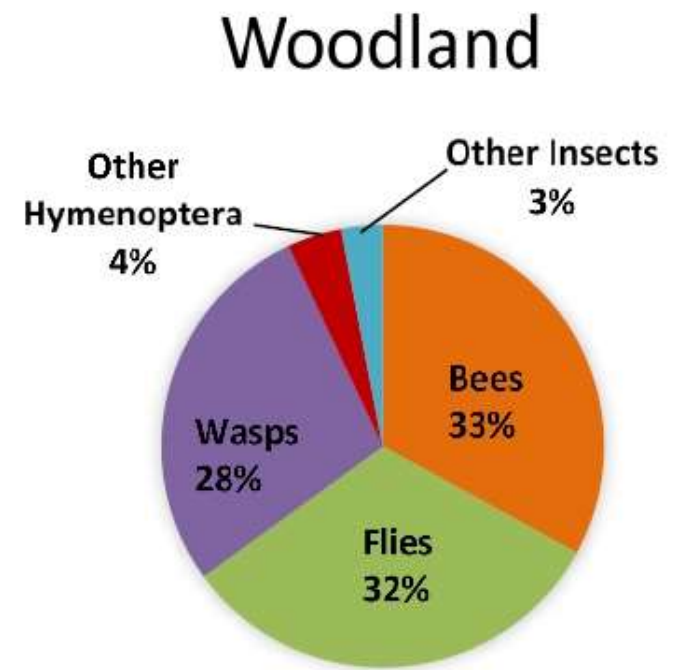
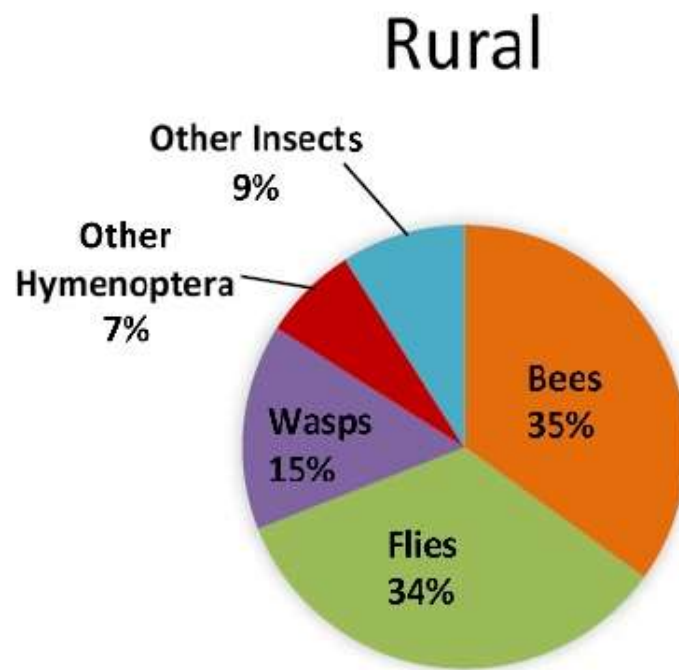
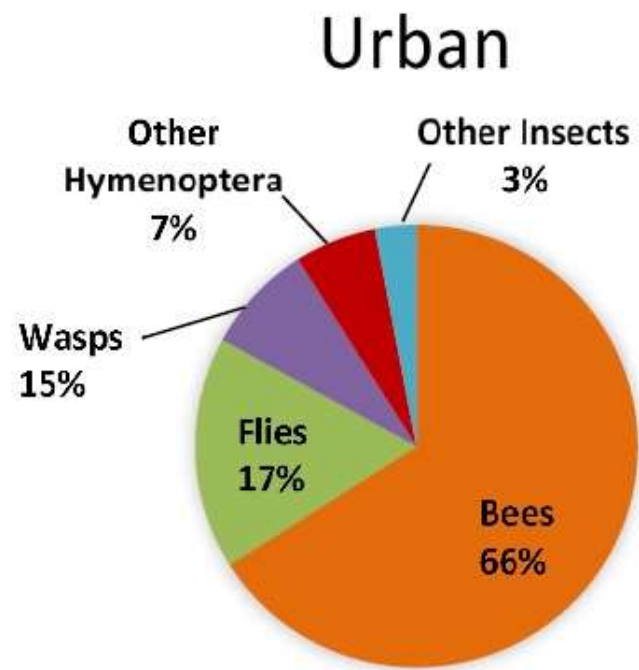
- Minder bestuiving
- Aangevreten fruit

Biodiversiteit

- 1 nest, 11 kg insecten, >100.000 beestjes
- 38% honingbij, 30% vliegen, 20% sociale wespen en veel andere soorten- afhankelijk van de standplaats
- Schade biodiversiteit, minder bestuivers – honingbijen, sociale wespen, solitaire bijen, vliegen, etc.

Vespawatchers

Adapted from Villemant *et al.* (2011) In: Fedele E., et al, 2019

Hoornaars in het algemeen

- Wespen
- Sociale insecten
- 1 koningin en honderden tot duizend werksters
- Nesten papier maché
- Larven gevoerd met vlees = eiwit
- Toppredatoren

Verskil Europese en Aziatische hoornaar

Europese hoornaar (*Vespa crabro*):

- Groot (3 cm) !
- Bruin/rode kop en borststuk
- Achterlijf fel geel en zwart
- Donkerbruine poten
- Eet ook wel eens een bij

Aziatische hoornaar (*Vespa velutina nigrithorax*)

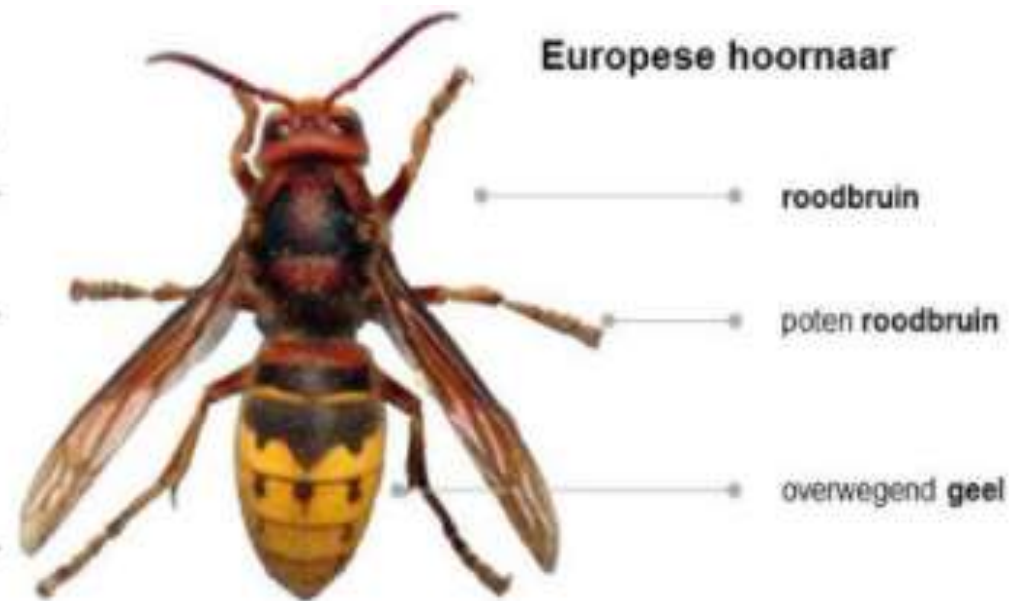
- Kleiner dan Europese hoornaar (2 cm)
- Bovenkant kop en borststuk zwart
- Achterlijf zwart/donker met gele band
- Onderkant poten geel

Aziatische hoornaar

Europese hoornaar

Afbeelding: Vlaams Bijeninstituut

Honingbij

Duitse wesp

Aziatische hoornaar

Europese hoornaar

Afbeelding: Vlaams Bijeninstituut

—

Lijf: Geel en rood?!
Sla niet dood!

Enkele look a likes

- Stadsreus
- Houtwesp
- Hoornaarvlinder

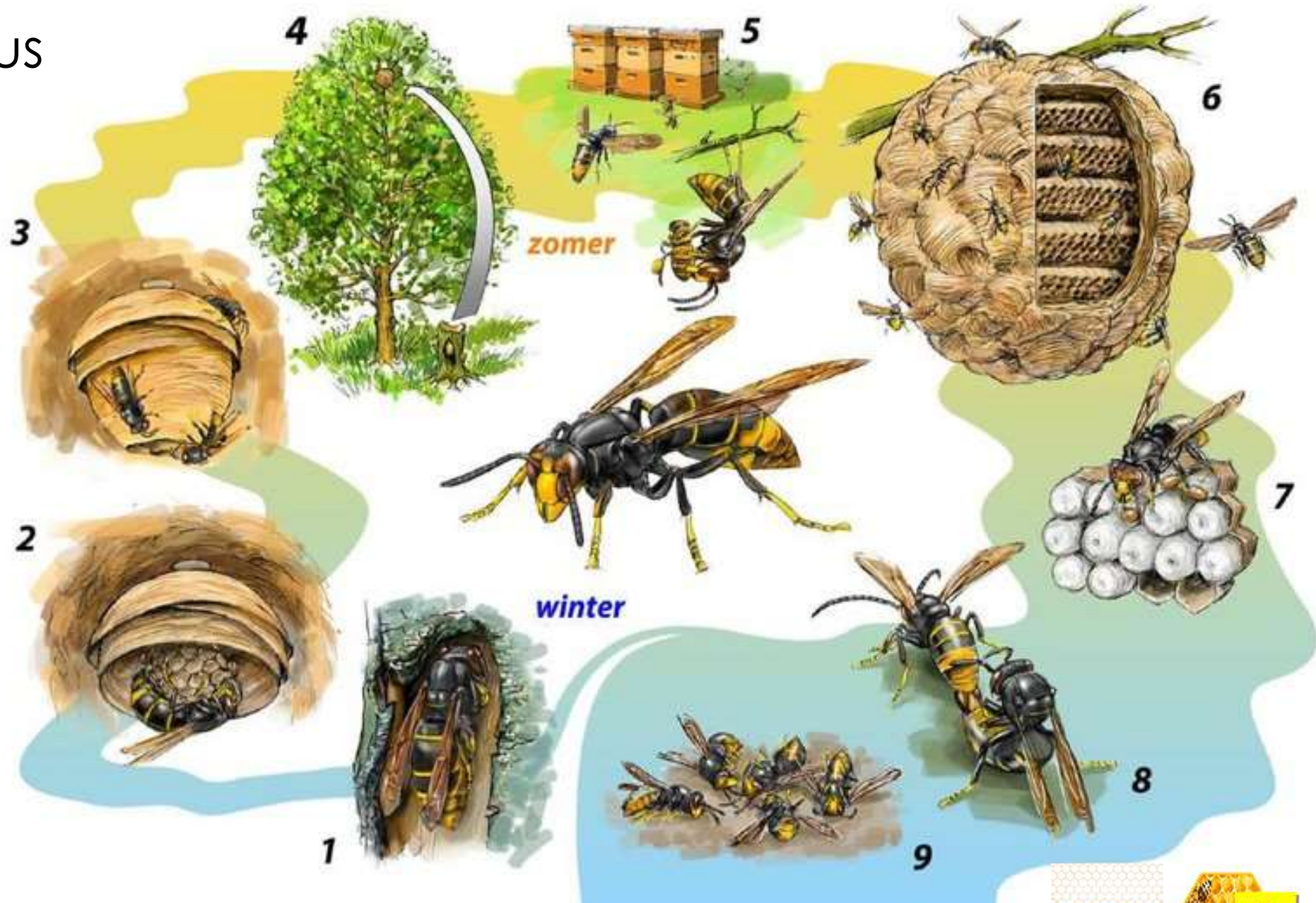
Azatische
reuzenhoornaar
- *Vespa*
mandarinia

Yasunori Koide-Wikipedia commons

Levenscyclus

Afbeelding J. de Rond Naturalis Media -EIS kenniscentrum insecten

<https://www.pays-des-abers.fr/>

Wat weetjes

- Vliegen ongeveer 2 km van hun nest
- Suiker halers en eiwit halers
- 1 minuut weg met prooi of suiker = 100 meter
 - Eten vooral borststuk van bijen, bij wordt naast de kast aan stukjes geknipt
- 1 nest kan wel 50 tot 500 nieuwe koninginnen voortbrengen! 10% slaagt
- Ze kunnen hun gif ook spuiten ipv steken, dus niet zelf aan de slag met nesten verwijderen
- Kunnen zeer agressief reageren bij verstoren nest
- Jonge, bevruchte koninginnen zoek vrijwel meteen een overwinteringsplek maar kunnen ook 50 km vliegen

Bron: Vespawatch

Opsporing Aziatische hoornaar Nederland

+ Uitnodigen

Discussie Uitgelicht Personen Media Bestanden Beeld

Schrijf iets...

Reel Foto/video Ruimte

Uitgelicht

Meest relevant

Harm Zwaardijk
Gisteren om 17:26

De eerste van dit jaar! Moet niet met water te voorkomen...
Gevoelens tussen de vlamen in de kuy in Noordbrabant, Zeeland, Netherlands BN netjes gemeld.
(dank voor kritische vragen zodat ik dit bericht wat accurater kon maken)

Info

Het opsporen van de nesten van Aziatische hoornaars.

- Openbaar Iedereen kan zien wie lid is van de groep en bekijken wat de leden plaatsen...
- Zichtbaar Iedereen kan deze groep vinden.

Meer informatie

Ruimtes

Bring de groep samen via een videochat
Maak een ruimte om direct in contact te komen met andere deelnemers aan de videochat.

Ruimte maken

Chats

Opsporing Aziatische Hoornaar
Discussie (14)

Alles weergeven

Recente media

Vespawatchers

+ Uitnodigen

Discussie Uitgelicht Reels Personen Media Bestanden Vragen

Schrijf iets...

Reel Foto/video Peiling

Uitgelicht

Wouter Blicke
Gisteren om 12:05

Gisteren een eerste koningin gevangen in mijn val. Deze zal al nie: meer voor een nestzorgen...
Is ook ingegeven op waarnemingen.be

Info

Volg hier de actualiteit rond de Aziatische hoornaar in Vlaanderen op de voet. Deze groep focust vooral op verfyning van de technieken om neste... Meer weergeven

- Openbaar Iedereen kan zien wie lid is van de groep en bekijken wat de leden plaatsen.
- Zichtbaar Iedereen kan deze groep vinden.

Meer informatie

Populaire onderwerpen in berichten

Update seizoenscijfers (3) Radiotelemetrie (2)

tips&tricks (2)

Meer weergeven

Recente media

Opsporing en bestrijding

- wat kun je doen?

- Observatie en herkenning
- Leg waarneming vast met foto
- Melden op waarneming.nl/go/vespa-velutina
- Selectieve vallen
- Opsporen en weghalen embryo / primaire nesten
- Opsporen secundaire nesten

inique Soete - Vespawatchers

Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*)

borststuk roodzwart

achterlijf
geelzwart

Europese hoornaar (*Vespa crabro*)

Foto boven: Brais Seara foto onder: Foto Kletr

Waarnemingen.nl

- <https://waarneming.nl/go/vespa-velutina/>

The screenshot shows the Waarneming.nl website interface. At the top, there is a navigation bar with the logo and menu items: Invoeren, Ontdek, Projecten, Over ons, and Community. The main heading is 'Aziatische Hoornaar' with the scientific name *Vespa velutina* (Latreille, 1836). Below this, there are filters for 'Bijen, wespen en mieren', 'Vespidae', 'Vespa', and 'Vespa velutina'. A central section contains a dashed box for uploading photos or audio, and a section for 'Identificatieresultaten Over NIA' with a search bar. The form fields include: 'Email' (input field), 'Datum' (2023-04-11), 'Tijdstip' (Tijdsnotatie HH:MM, bijv. 14:30), and 'Aantal individuen' (1). There is a checkbox for 'Zeker (vink uit als je niet zeker bent over de determinatie)'. At the bottom of the form are 'Bewaar' and 'Annuleer' buttons. On the right, there is a map of the Netherlands with a location marker. The Windows taskbar at the bottom shows the date 11-4-2023 and time 20:44.

Aziatische Hoornaar

Vespa velutina Latreille, 1836

zeer zeldzaam
exoot

Bijen, wespen en mieren Vespidae Vespa Vespa velutina **Wespen**

1 koningin ♀ ter plaatse

2023-04-08 10:30

Externe bron

Heinkensand - centrum (ZL)

Goedgekeurd (met bewijs)

GPS 51.4771, 3.8113

RDS 45525 368746

Nauwkeurigheid 5m

Open Go observation

Details

Datum	2023-04-08 10:30
Aantal	1 ♀
Levensstadium	koningin
Activiteit	ter plaatse
Locatie	Heinkensand - centrum (ZL)
Waarnemer	Externe bron
Tuismethode	geen
Methode	handvangst en in collectie

foto's

Waarnemingen.nl:

- <https://waarneming.nl/species/8807/observations/>

Waarneming.nl NL Log in of registreer

Aziatische Hoornaar *Vespa velutina* Lepeletier, 1836

zeer zeldzaam exoot

Bijen, wespen en mieren Vespidae Vespa Vespa velutina

Details Waarnemingen Kaarten Foto's Geluiden Statistieken Op/in Namen

2022-04-10 - 2023-04-10 All provincies Zoek Filter Wis filters Toon geavanceerd

Datum	Aantal	Locatie	Waarnemer
2023-04-10 12:28	1 nest	Veerse Meer - Schotsman Noord (Zeeland)	Wilco Poppe
2023-04-08 10:30	1 ♀ koningin, handvangst en in collectie	Heinkenszand - centrum (Zeeland)	Externe bron
2023-04-02 17:38	1 nest	Veerse Meer - Schotsman Noord (Zeeland)	Bart Hoeymans
2023-03-12 15:22	1 nest	Colijnsplaat - dorp (Zeeland)	Wilco Poppe
2023-03-02 12:45	1 ♀ koningin	Kloetinge - Abbekinderse Bos e.o. (Zeeland)	Gerald Rozemeijer
2023-02-28 08:14	nigrithorax 1 nest	Veerse Meer - Schotsman Noord (Zeeland)	Ard Kragten
2023-02-25 14:36	1 nest, gezien	Middelburg - Ter Hooge (Zeeland)	Leon Boogaart
2023-02-25 14:21	1 nest	Middelburg - Ter Hooge (Zeeland)	Peter Geene
2023-02-19 14:36	1 nest	Middelburg - Ter Hooge (Zeeland)	Marcel Klootwijk
2023-02-19 14:36	1 nest	Middelburg - Ter Hooge (Zeeland)	Wilco Poppe

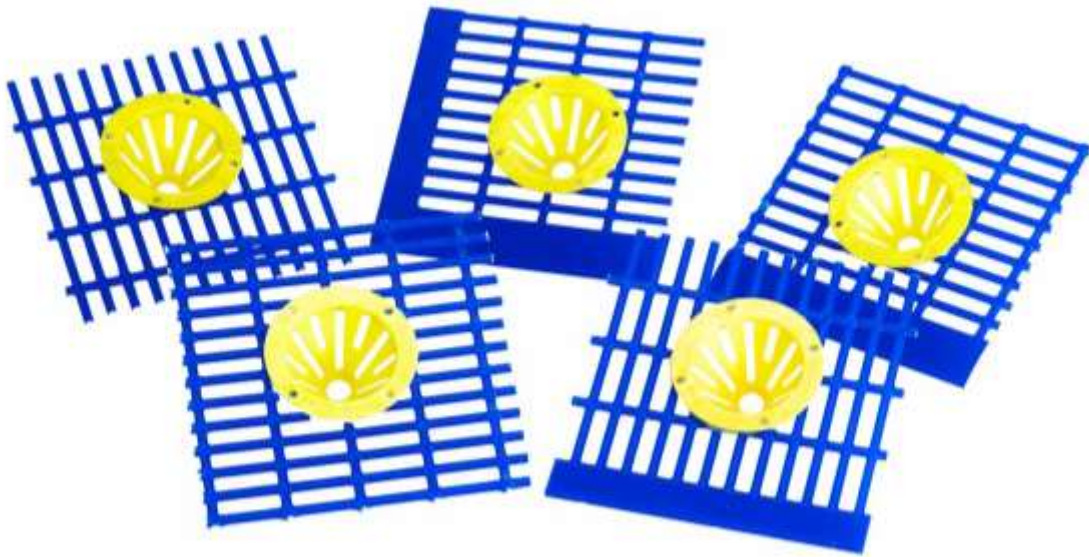
In het voorjaar en najaar: Plaatsen selectieve koninginnenvallen

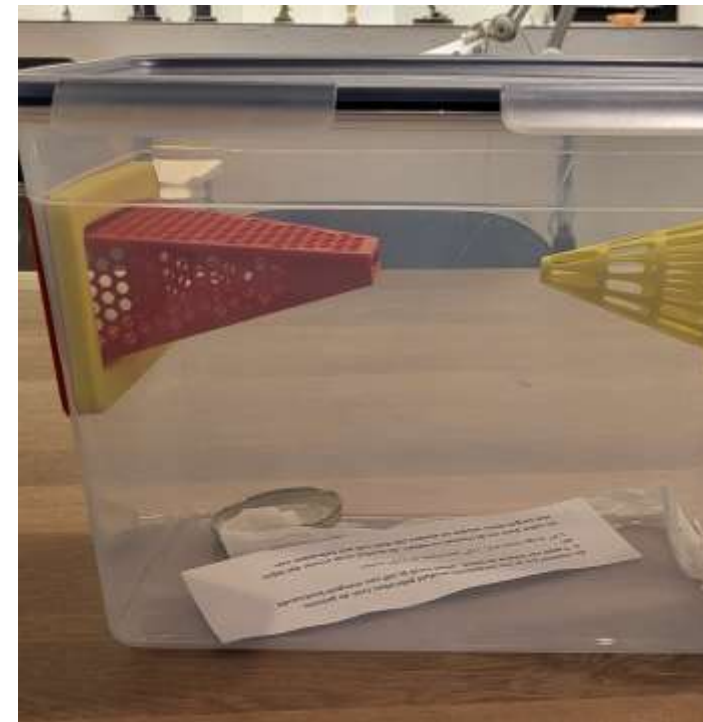
- Selectieve val – Aziatische hoornaar erin, Europese niet en kleinere insecten kunnen eruit
- Doel is koninginnen vangen (spring trapping)
- In het midden wiekpotje met lokstof (1/3 zoete witte wijn, 1/3 bier, 1/3 suiker) en eiwit (bijv vis of een paar kattenbrokjes)
- Plaats de vallen in de buurt van je bijenstand, of in de buurt van een verwijderd nest
- Via Vlaams Bijen Instituut, of zelf maken met 3D geprint frontje

Selectieve koninginnenval maken met een frontje

Deze frontjes zijn te bestellen bij Rob Voesten:
rob_voesten@yahoo.com

Andere selective vallen

- Deze vallen zijn verkrijgbaar bij Dokter Bee: info@dokterbee.nl

Weghalen embryo nesten

Let er op dat de koningin erin zit!

Foto's: Hans de Blauwe/ Vespawatchers

Vanaf medio mei: opsporing nesten met wiekpotten

- Wiekpot gevuld met lokstof en lont (dweil)
- Lokstof: Trappit (Belgie) of (1/3 witte wijn, 1/3 bier, 1/3 suiker) en eiwit (bijv vis of een paar kattenbrokjes)
- Bij waarneming AH: melden op waarneming.nl
- Observeren en merken Aziatische hoornaar
- Klokken van tijd en richting bepalen
- Localiseren van het nest
- Provincies bestrijden het nest
- <https://www.facebook.com/100076653385183/videos/637402261125877/>

Wiekpotten

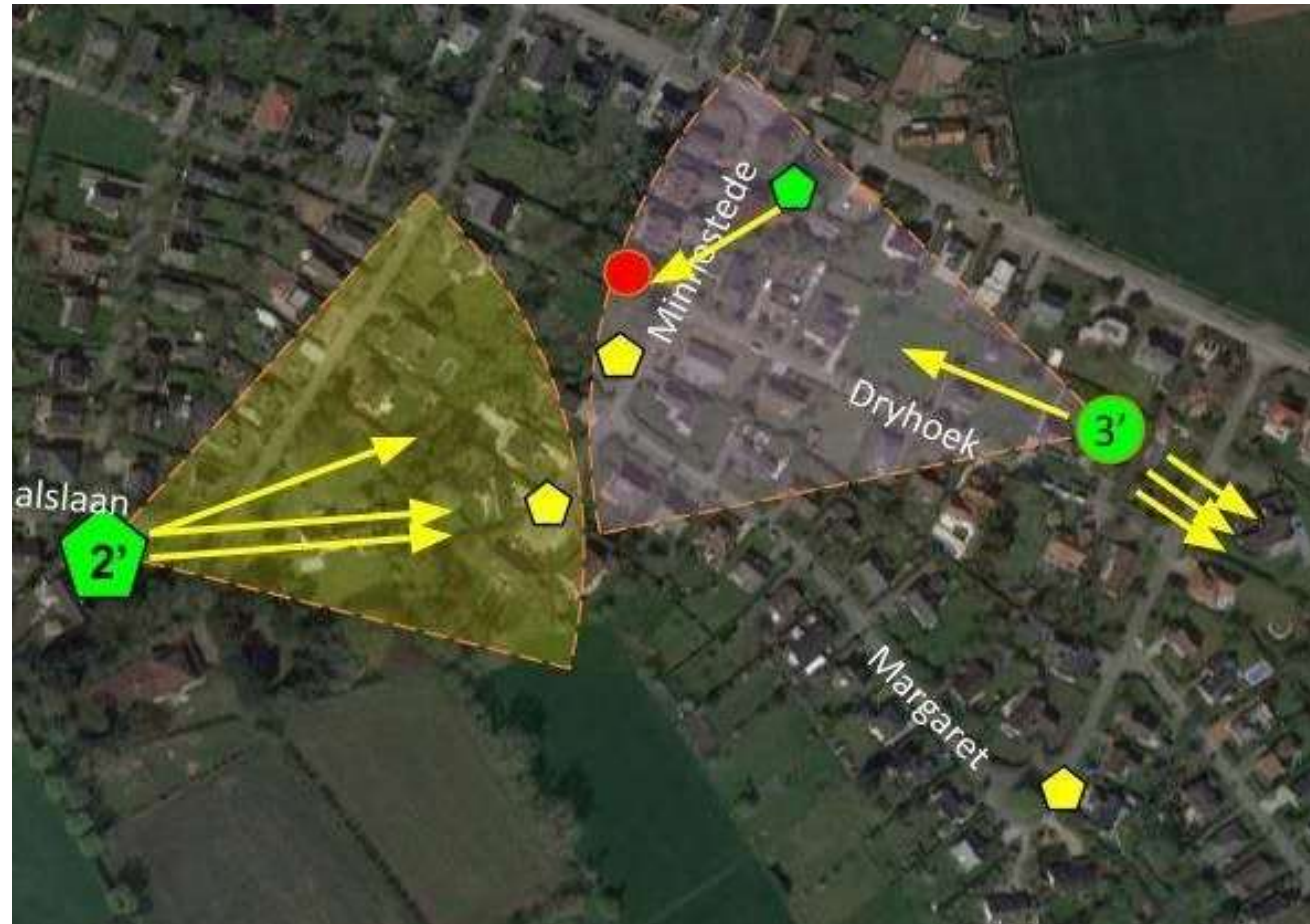
David de Kleer/ Vespawatchers

Wouter Blicq / Vespawatchers

Lokaliseren nest: Triangulatie

Afbeelding: het Vlaams Bijen Instituut

Lokaliseren nest: Verhuismethode

Afbeelding: Tom Vrancken

Zenders

- Succes geboekt in Nederland en Vlaanderen met zendertjes op te binden
- Zenderen door professionals
- Kostbaar, provincie betaalt
- Zenders raken kwijt
- Zendertjes zijn soms te zwaar

Rob Voesten/ Opsporing
Aziatische hoornaars Nederland

Niet doen

- Plaatsen van vallen waar insecten in verdrinken
- Werksters doodslaan
- Zelf grote nesten verwijderen
- Insecten gif gebruiken

Foto's van het Vlaams Bijen Instituut

Wat doet de NBV

- Informatievoorziening
 - Webinar
 - Nieuwsbrief
 - Artikelen in het blad Bijenhouden
- Task force Aziatische hoornaar
 - Persbericht
 - Beschikbaar maken van frontjes voor selectieve vallen in hotspots
 - Organiseren van bijeenkomsten
 - Onderzoek effectiviteit selectieve val
 - Interprovinciaal overleg

Hoe verder in de lokale vereniging

Wie worden de contactpersonen voor de lokale imkersverenigingen?

- Contact met de NBV
- Bijhouden van waarnemingen van Aziatische hoornaars in de buurt
- Coördineren In de zomer plaatsen van wiekpotten om werksters te lokken om het nest te lokaliseren
- App groep
 - Uitwisseling informatie

Foto: Patrick Boterman